

Ο συγγραφέας Στέφανος Δάνδολος μιλάει για το νέο του βιβλίο «Όταν θα δεις τη θάλασσα»

«Ως λαός ήμασταν πάντοτε τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας»

Της Αριάς Σωκράτους

Ο στέφανος Δάνδολος είναι ένας από τους πιο υποχόμενους και ποιοτικούς συγγραφείς της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας.

Έχοντας στο ενεργητικό του δέκα λογοτεχνικά έργα, την συμπεριλήψη του το 2008 ως εκπρόσωπος της Ελλάδας στην Παγκόσμια Ανθολογία Νέων Συγγραφέων με αφορμή το Young Writers' World Festival, που πραγματοποιήθηκε στη Νότια Κορέα και το Βραβείο Μπότον με το οποίο είχε τιμήθει το 2009 για το σύνολο του λογοτεχνικού του έργου παρουσιώς του Προέδρου της Δημοκρατίας επιβεβαίων τον χαρακτηρισμό του από τον Παύλο Μάτεο ως ο σημαντικότερος Έλληνας συγγραφέας της γενιάς του.

Το βιβλίο του «Όταν θα δεις τη θάλασσα» που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις Εκδόσεις Ψυχογιός αποτελεί ένα ίματο στο βαθός του ανεκτιλόγουτού έρωτα της Μαργαρίτας Εργούν και του Τσαρλς Φραντεΐ με φόντο το πολιτικό γήγεθος της Ελλάδας του 19ου αιώνα, το οποίο οδηγεί τον αναγνωτή να συνειδητοποιήσει ότι πρακτικές του άκρατου εξετερικού δανεισμού που οδήγησαν τη χώρα σε χρεοκοπία επί Χαρίλαου Τρικούπη παραλλίζονται εκπληκτικά με τα χρόνια της μεταπολίτευσης και τις σημερινές εποχής.

Το έργο τους «Όταν θα δεις τη θάλασσα» διαπιέσταται από ένα έντονο άρμος κοσμοπολιτισμού και έχει τη σύνθηση κλασικού μυθοτοπίσματος. Πόσο δύσκολο είναι για έναν συγγραφέα να πετύχει αυτό τον στόχο;

«Ο μεγάλος βαθμός δυσκολίας έγκειται στον όγκο της έρευνας. Για να κτίσεις πειστικά ένα έργο εποκής, πρέπει όλη η εποχή να είναι χαντεμένη στην πλοκή με τρόπο αβίαστο, και όχι σαν όπλο εντυπωσιασμού που αποοκεπεί σε μια φτηνή απομίμων κλασικούν εικονογραφημένων. Επειτα, πρέπει να δώσεις μια απάντηση στον εαυτό σου: Γιατί κλείνεις τα μάτια σε δύ, τι συμβαίνει σήμερα και γιρίζεις στο παρελθόν; Το «Όταν θα δεις τη θάλασσα» είναι ένα ερωτικό μυθιστόρημα, αλλά παράλληλα είναι και το μυθιστόρια

Στέφανος Δάνδολος: «Τα χρόνια πριν την χρεοκοπία της Ελλάδας στη δεκαετία του 1890 μοιάζουν εκπληκτικά με τα χρόνια της Μεταπολίτευσης. Οχι μόνο σε πολιτικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο κοινωνίας».

μιας Ελλάδας που μοιάζει πολύ με τη σημερινή, παρά το γεγονός ότι μιλάει για τα τέλη του 19ου αιώνα. Γενικά, πάντας, τα βιβλία που θέλω να γράψω μου είναι εξαιρετικά δύσκολο να τα γράψω».

Ο βασικός πυρήνας του έργου μας είναι ένας μεγάλος και ανεκτιλόγωντος έρωτας, ο οποίος μπορεί να παραλληλούστει με τον μυθικό έρωτα της Άννα

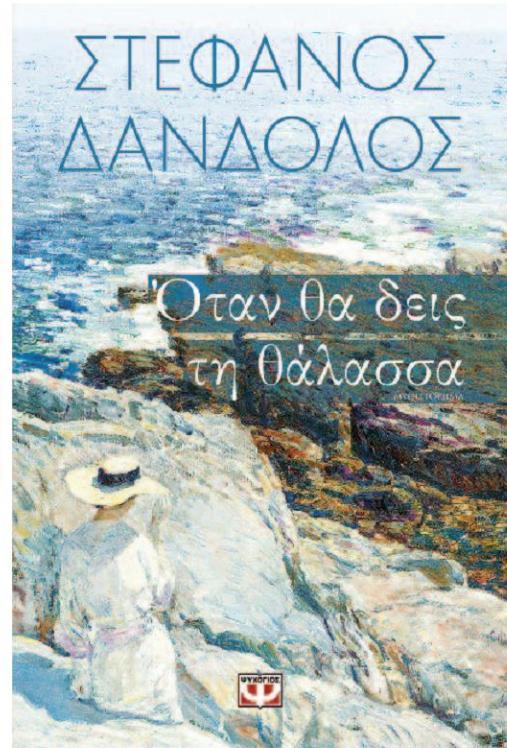
Καρένινη και του Βρόνοκι. Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές έχουν οι δύο οιας πρώτες με τους αντίστοιχους πρώτες της Άννα Καρένινα;

«Οι ομοιότητες είναι πάντα ίδιες όταν έχεις να κάνεις με ερωτικές ιστορίες που γενιούνται σαν αμαρτία και συγκρύνονται με τις κοινωνικές συμβάσεις. Υπάρχει η μάχη ανάμεσα στο θέλω και το πρέπει, υπάρχει ο

ασφυκτικός κλοιός του κοινωνικού περίγυρου, υπάρχει το πάθος, υπάρχει η ενοχή. Τόσο στη Ρωσία της εποκής εκείνης, όσο και στην Ελλάδα, ο κόδος πάντα πολύ δύσκολος για τις γυναίκες, ήταν ένας κόδος χτισμένος από άντρες για άντρες. Όπως και να 'χει, η Μαργαρίτα του βιβλίου μου μοιάζει περισσότερο μάλλον με την Καρένινα απ' ότι, ας πούμε, με τη μαντά μητρά Μποβάρι πή την Τερέζα Ρακέν, για να αναφέρω

δύο άλλες τραγικές προίθεις της εποκής».

Το πολιτικό και ιστορικό υπόβαθρο και παρασκήνιο στο βιβλίο μας παίζει ένα πρωταρχικό ρόλο. Αναφέρεται στο 1886 και στον εξωτερικό δανεισμό της χώρας από τους Αγγλούς μέσω του Τρικούπη, ο οποίος είχε ολέθρια αποτελέσματα. Σήμερα βιώνουμε

**Το βιβλίο του «Όταν θα δεις τη θάλασσα»
αποτελεί ένα ύμνο στο βωμό του ανεκπλήρωτου
έρωτα της Μαργαρίτας Εργουΐν
και του Τσαρλς Φάραντεϊ με φόντο το πολιτικό
`γίγνεσθαι της Ελλάδας του 19ου αιώνα.**

μια παρόμοια κατάσταση. Πιστεύετε ότι η Ιστορία κάνει κύκλους;

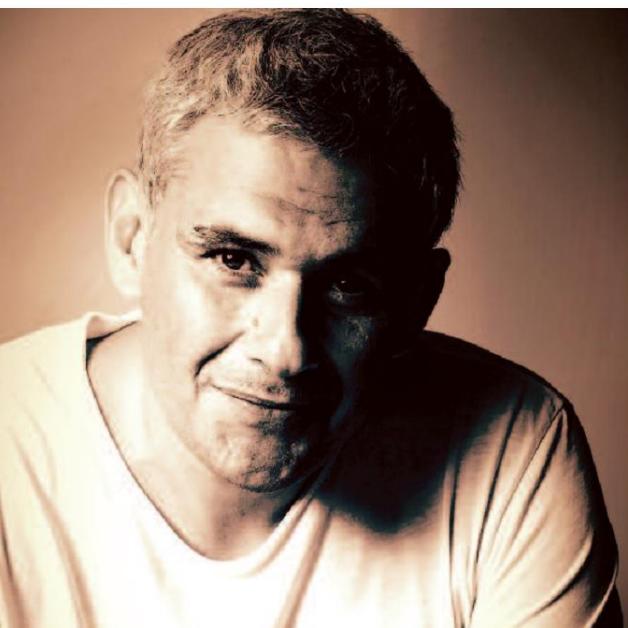
«Δεν ξέρω αν κάνει κύκλους, σίγουρα πάντοις επαναλαμβάνεται, κι ας ακούγεται κλος αυτό. Τα χρόνια πριν την χρεοκοπία της δεκαετίας του 1890 ποιάδην εκπληκτικό με τα χρόνια της Μεταπολίτευσης. Οχι μόνο σε πολιτικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο κοινωνίας. Ήταν πολύ ομηραντικό για μένα το να αναδείξω μέσα από τη μιθωτικότητα της πραγματικές διαστάσεις της φιλοδοξίας και της υποτίπωσης που επικρατούσαν τότε στον τόπο μας. Για να το θέω αλλιώς. Ως λαός είμαστε και ήμασταν ευφυείς, χαροματικοί και ικανοί. Άλλα ήμασταν και είμαστε πάντοτε τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας. Γεγονός το οποίο πληρώνουμε με οδυνηρό τρόπο κάθε πενήντα με ογδόντα χρόνια».

Εκτός από συγγραφέας είστε και δημοσιογράφος. Πόσο «συγγρετεί» είναι αυτές οι ιδιότητες και ποια σας εκφράζει περισσότερο;

«Οχι, δεν νομίζω πως η ποιότητα έχει θυμαστεί στο βαμό της κρίσης. Μέτρια ή κακέ βήματα έργαναν πάντα. Το μεγάλο πρόβλημα στο χώρο του βιβλίου είναι ο άνιος αγάνας των μικρών βιβλιοπαλείων, που παλεύουν για επιβίωσον. Και φυσικά οι αλυσιδωτές επιπτώσεις που προκαλεί η οικονομική συμπίεση των αναγνωστών». ■

συγγραφέα Μέλιερ, ή ο δημοσιογράφος Καραγάτος από τον συγγραφέα Καραγάτον. Όμως η δημοσιογράφος Οριάνα Φαλάρι έμοιαζε πολύ με τη συγγραφέα Οριάνα Φαλάτον. Είναι καθαρά θέμα ιδιουγκρασίας. Δεν μπορώ να πω τι με εκφράζει περισσότερο γιατί δεν το έχω σκευτεί ποτέ έτσι. Το να γράψω είναι η δουλειά μου, είναι κάτι που πρέπει να το κάνω. Αυτή η σκέψη μου αρκεί».

Η ελληνική Λογοτεχνία δεν έμεινε αλώβητη από την οικονομική κρίση. Θεωρέτε πως η ποιότητα έχει θυμαστεί στο βωμό της κρίσης με αποτέλεσμα οι εκδότες να κάνουν εκπτώσεις στην λογοτεχνική αξία των έργων και να προωθούν έργα χωρίς λογοτεχνική κόπτη;

Το μεγάλο πρόβλημα στο χώρο του βιβλίου είναι ο άνιος αγάνας των μικρών βιβλιοπαλείων, που παλεύουν για επιβίωσον. Και φυσικά οι αλυσιδωτές επιπτώσεις που προκαλεί η οικονομική συμπίεση των αναγνωστών». ■